

مبانی نظری دانشجویان خط امامی چگونه شکل گرفت؟

دانشجوی سیاسی به روایت امام (ره)

ابوالفضل مفاذری

روزنامه‌نگار

اصلاح دانشگاه می‌دانست چرا که فرمودند: باید دانشگاه آگاه باشد، توجه داشته باشد به این نقشه‌ها و جوان‌های عزیز دانشگاهی ما توجه داشته باشند به این مسائل؛ که از دانشگاه است که می‌شود یک ملتی اصلاح‌پسند و از دانشگاه است که می‌تواند یک ملتی به تباهی کشیده بشود... صحبت از نوع نگاه امام به دانشگاه، نیازمند فرصت مسبوطی است که در این مجال نمی‌گنجد؛ لیکن در شماره امروز «فرهیختگان» با دقت بیشتری درباره نوع کنش دانشجویان و ارتباطات آنها با امام عظیم‌النشان انقلاب، به بیان ۵ روایت از نگاه ویژه امام خمینی (ره) به دانشجویان پرداختیم که در ادامه می‌خوانید.

وقتی امام مانع دیوارکشدن بین دختر و پسرها در دانشگاه شد

انقلاب فرهنگی دانشگاه‌ها را برای ایجاد تحول بنیادی و بازگشت به ریل اصلی تحصیل تعطیل کرد. فضای دانشگاه بعد از انقلاب فرهنگی، فضای متفاوتی بود و بیش از گذشته شکل و شمایل مذهبی به خود گرفت. در همان ماه‌های ابتدایی بازگشایی دانشگاه‌ها، برخی در دانشکده ادبیات دانشگاه تهران، در یکی از کلاس‌های گروه فلسفه این دانشگاه، تیغه‌ای چوبی بنامی کنند تا میان دختران و پسران حاضر در کلاس فاصله‌ای ایجاد شود. فاطمه طباطبایی، همسر سیداحمد خمینی در روایتی از این اتفاق می‌گوید: «در گروه فلسفه دانشگاه تهران که دانشجوی مقطع لیسانس بودم، یک کلاس بزرگ بود، بقیه کلاس‌ها کوچک‌تر بود. یک روز ما رفیقیم دیدیم وسط این کلاس بزرگ تیغه کشیده‌اند. در ورودی یکی بود ولی وسط آن را تخته زده بودند و از در ورودی ما وارد می‌شدیم. پسرها سمت چپ می‌رفتند آن طرف می‌نشستند و دخترها روبه‌روی می‌نشستند. ما رفیقیم و نشستیم. حضور و غیاب استاد به این صورت بود که ایشان یک ورقه یا دفترتی را می‌گذاشتند اول میز، آن روز این ورقه را دادند، ما هم خوب پر کردیم، حالا خواستیم برگه را به پسرها بدهیم آن طرف دیوار تیغه‌ای مشخص نبود و ما نمی‌دانستیم آن طرف کی نشسته و کی نشسته، این برگه را گرفته بودند بالا که از آن طرف ببینند. در نهایت استاد به یکی از برادرها گفت بلند شوید و آن دفتر را بگیرید؛ به همین خاطر اعضای کلاس خندیدند. از طرف دیگر استاد هم وسط نشسته بود. بعضی‌ها می‌گفتند استاد این طرف‌تر بیاید ما نمی‌بینیم و طرف دیگر هم می‌گفتند آن طرف‌تر بیاید! یک جومسخره‌ای آن هم در محیطی که همه مذهبی‌اند به‌وجود آمده بود. او از بیان این فضا در نزد امام می‌گوید و ادامه می‌دهد: «امام در حضور من خیلی عکس‌العمل نشان ندادند، ولی طرح را خیلی نپسندیدند. این قضیه را من گفتم و تمام شد. به احمد فوری گفته بودند، دیدم احمد آمد و گفت فاطمه چه چیزی به آقا گفتی؟ گفتم برای چه؟ گفت آقا به من گفتند که برو با دانشگاه تماس بگیر و بگو سریع تیغه را بردارید.» علی‌شیرازی اسلامی که در آن برهه ریاست دانشکده ادبیات و علوم انسانی را عهده‌دار بود، ضمن تایید این واقعه می‌گوید: «اواسط هفته از دفتر مرحوم حاج‌احمد‌آقای خمینی به من تلفن شد که نظر امام این نیست و بگویند دیوار را بردارند و چنین کاری نکنند. آیت‌الله خامنه‌ای که رئیس‌جمهور وقت و خطیب نمازجمعه تهران بودند، جمعه همان هفته ضمن خطبه‌های نمازجمعه تهران اعلام کردند که در یکی از دانشگاه‌ها چنین قصدی بوده و حضرت امام با آن موافق نبوده‌اند و به همین دلیل موضوع منتهی شده است.» رهبر معظم انقلاب نیز دی ماه سال ۸۲ و در دیدار اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی، نسبت به برخی تصمیمات و رویدادهای فرهنگی دانشگاه‌های می‌گفتند و در گریزی به ماجرای دیوارکشی دانشگاه، این اتفاق را این گونه روایت کردند: «این آقایانی که حالا دست‌اندرکار اردوی مختلطند، همان کسانی هستند که سال ۶۴-۶۳ توی کلاس‌ها دیوار کشیدند. بنده به دستور امام رفتم در نمازجمعه گفتم این کار بد است. خوب من نمی‌فهمم چطور اینها این‌طور عوض می‌شوند. صدوهشتاد درجه راه‌شان را عوض می‌کنند. امام به من گفتند این چه کاری هست، ما رفیقیم در نمازجمعه تهران گفتیم که این کار، کار مناسبی نیست.»

دفاع امام از حق دانشجویان جوان در تعیین سرنوشت کشور

یکی از روحانیون مشهور و پرنقش سال‌های ابتدایی انقلاب، به دانشگاه می‌رود و نقش‌آفرینی در سیاست را در حیطه صلاحیت روحانیون و مجتهدان اعلام می‌کند. این صحبت با واکنش منفی امام خمینی (ره) مواجه می‌شود. بنیانگذار انقلاب اسلامی در سخنرانی اسفندماه سال ۶۲ در جمع مدیران و کارکنان صداوسیما چند هفته مانده به برگزاری انتخابات مجلس دوم بار چنین ادعایی می‌گوید: «از قراری که من شنیده‌ام در دانشگاه بعضی از اشخاص فرقه‌اند گفته‌اند که دخالت در انتخابات، دخالت در سیاست است و این حق مجتهدین است. تا حالا می‌گفتند که مجتهدین در سیاست نباید دخالت بکنند، این منافی با حق مجتهدین است، آنجا شکست خورده‌اند حالا عکسش را دارند می‌گویند. این هم روی همین زمینه است، اینکه می‌گویند انتخابات از امور سیاسی است و امور سیاسی هم حق مجتهدین است هر دوش غلط است. انتخابات سرنوشت یک ملت را دارد تعیین می‌کند. انتخابات بر فرض اینکه سیاسی باشد و هست هم، این دارد سرنوشت همه ملت را تعیین می‌کند، یعنی احاد ملت سرنوشت زندگی‌شان در دنیا و آخرت منوط به این انتخابات است. این طور نیست که انتخابات را باید چند تا مجتهد عمل کنند. این معنی دارد که مثلا یک دوست‌تو مجتهد در قم داشتیم و یک صدا‌تو مجتهد در جاهای دیگر داشتیم، اینها همه بیایند انتخاب کنند، دیگر مردم بروند کنار؟! این یک توطئه‌ای است که می‌خواهند همان طوری که در صدها سال توطئه‌شان این بود که باید روحانیون و مذهب از سیاست جدا باشد و استفاده‌های زیاد کردند و ما ضررهای زیاد از این بردیم، الان هم گرفتار ضررهای او هستیم. حالا دیدند آن شکست خورد، یک نقشه دیگر کشیدند، و آن این است که انتخابات حق مجتهدین است، انتخابات یا دخالت در سیاست حق مجتهدین است. دانشگاهی‌ها بداند این را که همان طوری که یک مجتهد در سرنوشت خودش باید دخالت کند، یک دانشجوی جوان هم باید در سرنوشت خودش دخالت کند. فرق مابین دانشگاهی و دانشجو و مثلا مدرسه‌ای و اینها نیست، همه‌شان با هم هستند. اینکه در دانشگاه رفتند و یک هم‌موضوعی را گفتند، این یک توطئه‌ای است برای اینکه شما جوان‌ها را مأیوس کنند... باید دانشگاهی‌ها متوجه باشند که اگر چنانچه افرادی در دانشگاه هستند که شیطنت دارند می‌کنند، اینها را باید توجه کنند که گول اینها را نخورند. خودشان دخالت در امور انتخابات بکنند.» متن کامل بیانات امام در جلد ششم صحیفه امام (ره) قابل مطالعه است.

مهر تایید امام بر دغدغه دانشجویان با صدور فرمان انقلاب فرهنگی

بیش از یک‌سال از پیروزی انقلاب اسلامی می‌گذرد، اما دانشگاه‌ها همچنان حال و هوایی متأثر از وقایع انقلاب دارند. گروهک‌های مختلف در دانشگاه‌ها جولان می‌دهند و هر از گاهی خبر از درگیری دانشجویان در دانشگاه‌های مختلف کشور به گوش می‌رسد. یکی از نمونه‌های این موضوع به حضور مرحوم هاشمی‌رفسنجانی در دانشگاه تبریز برمی‌گردد. اجتماع دانشجویان در این مراسم، رفته‌رفته به سمت درگیری کشیده شد؛ در پی این حادثه دانشجویان مسلمان پیرو خط امام در تبریز به ساختمان مرکزی دانشگاه رفتند و ضمن اشغال ساختمان مرکزی دانشگاه، اعلام کردند تا زمانی که انقلاب فرهنگی انجام نشود و پاک‌سازی و سطوح دانشجویی، اعضای هیات علمی و کارکنان دانشگاه صورت نگیرد، ساختمان مرکزی را ترک نمی‌کنند. این اتفاق آغاز موجی در دانشگاه‌های کشور بود که در نهایت به تعطیلی ۳۰ ماهه دانشگاه‌ها و صد البته انقلاب فرهنگی منجر شد. شورای انقلاب به دنبال ملاقات با امام در بیانیه ۲۹ فروردین ماه اعلام کرد که دانشگاه باید از حالت ستاد عملیاتی گروه‌های گوناگون خارج شود و برای برچیده شدن دفاتر و تشکیلات گروه‌ها در دانشگاه‌ها، سه روز مهلت تعیین کرد. همچنین در این بیانیه تاکید شده بود که امتحانات دانشگاهی باید تا ۱۴ خرداد به پایان برسد و تا ۱۵ خرداد دانشگاه‌ها تعطیل و هرگونه اقدام استخدای و مانند آن در دانشگاه متوقف شود. امام خمینی (ره) در حکم تشکیل ستاد انقلاب فرهنگی از دغدغه دانشجویان این گونه یاد می‌کنند: «مدتی است ضرورت انقلاب فرهنگی که امری اسلامی است و خواست ملت مسلمان می‌باشد، اعلام شده است و تاکنون اقدام مؤثر اساسی انجام نشده است و ملت اسلامی و خصوصا دانشجویان با ایمان متعهد، نگران آن هستند و نیز نگران اخلاص توطئه‌گران که هم‌اکنون گاه‌گاه آتش نمایان می‌شود و ملت مسلمان و پاینده به اسلام خوف آن دارند که خدای نخواستہ فرصت از دست برود و کار مثبتی انجام نگیرد، و فرهنگ همان باشد که در طول مدت سلطه رژیم فاسد کارفرمایان بی‌فرهنگ، این مرکز مهم اساسی را در خدمت استثمارگران قرار داده بودند، که از دستاوردهای دانشگاه‌ها به‌خوبی ظاهر می‌شود که جز معدودی متعهد و مومن که علی‌رغم خواست دانشگاه‌ها در خدمت کشور و اسلام بودند، دیگران جز ضرر و زیان چیزی برای کشور ما بار نیاروندند؛ و ادامه این فاجعه که مع‌الاسف خواست بعضی گروه‌های وابسته به اجانب است، ضربه‌ای مهلک به انقلاب اسلامی و جمهوری اسلامی وارد خواهد کرد، و تسامح در این امر حیاتی، خیانت عظیم بر اسلام و کشور اسلامی است.»

حمایت قاطعانه امام خمینی (ره) از دانشجویان تسخیرکننده لانه جاسوسی

فساد کشف شده است، خیلی چیزها برای ملت ما باید کشف بشود. آنجا دستگاه‌های جاسوسی زیاد، مع‌الاسف طرف چند ساعتی که نتوانستند این جوان‌های عزیز ما، درها را درست باز بکنند. برای اینکه درها جوری بوده است که قابل بازکردن نبوده است، رمزهایشان را نمی‌دانستند اینها. در آن زیرزمین‌های بزرگ، اسناد بزرگی که از جاسوسی‌شان بوده است. از جنایت‌هاشان بوده است، از خائنتی بوده است که با آنها همکاری داشتند به کلی از بین بردند، تمام را مثل پولدر گرفتند در آوردند کاغذها را. مع‌ذکب یک مقدار بیش را که دیگر فرصت برایشان نشده است که از بین ببرند، دست دوم و سومش مانده است که برای کشف اینها و فهم اینکه اینها چه هست، محتاج به کارشناسان است. «بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران در واکنش به حواشی به وجود آمده برای دانشجویان تسخیرکننده لانه هم واکنش نشان داده و فرمودند: «اینها با هر طریقی که شده است می‌خواهند که این نهضت را آلوده کنند. الان از قراری که شنیدم- راجع به این جوان‌های پاک که رفتند در این مراکز فساد، این جوان‌هایی که من نمی‌شناسم‌شان، لکن از عمل معلوم است که عمل انسانی بوده، پاک بوده- اشخاصی هم که می‌شناسم می‌گویند که مسلم هستند- خوب، الان یک‌دسته‌ای از همین خرابکارها و همین‌هایی که سنگ ملت را به سینه می‌زنند، اینها را با توطئه خودشان می‌خواهند بدنام کنند اینها را توی ملت. بگویند باید این اسناد را بیاورند، همین امروز بیاورند اینجا والا خودشان چه جورند. آقا، اسناد آمریکاست. اسناد کسی است که ورزیده شده در توطئه.»

نقش امام خمینی (ره) در شکل‌گیری تحکیم وحدت

بهار سال ۵۸ و به فاصله چند ماه از به ثمر نشستن مبارزات انقلابی، دانشجویان انقلابی کشور، هرکدام در گوشه و کناری مشغول برنامه‌ریزی و کمک به پیشبرد اهداف انقلاب نوپای ایران اسلامی هستند. فعالیت‌هایی که تاثیر آن در شکل‌گیری نهاد‌های مختلف کشور مانند سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، جهاد سازندگی و شورای عالی انقلاب فرهنگی کاملا مشهود و روشن است. تعدادی از اعضای انجمن‌های اسلامی دانشجویان که نقش مهمی در پیروزی انقلاب ایفا کردند به فکر ایجاد مجموعه‌ای از انجمن‌ها به منظور انسجام بخشی به فعالیت‌ها و حرکت‌ها می‌افتند. هسته اولیه این حرکت خدمت امام می‌رسند و دغدغه خود را مطرح می‌کنند. پاسخ امام جمله ارزشمند و بیادماندنی برای اعضای انجمن‌های اسلامی می‌شود؛ «بروید و تحکیم وحدت کنید.» پس از تهیه اساننامه و مرامنامه‌ای که توسط نماینده امام خمینی یعنی آیت‌الله خامنه‌ای تایید می‌شود، دهه آخر شهریور به عنوان زمان نشست ۱۰ روزه اعضای انجمن‌های اسلامی دانشجویان دانشگاه‌های سراسر کشور تعیین شد و دفتر تحکیم وحدت موجودیت یافت. امام ۲۹ شهریور با اعضای حاضر در نشست دیدار و نکات مهمی را در خصوص فعالیت‌های انجمن‌های اسلامی به آنها گوشزد می‌کنند، در بخشی از صحبت‌های امام آمده است: «الان انجمن‌های اسلامی زیاد است، هم انجمن‌های اسلامی در دانشگاه‌ها زیاد است و هم جاهای دیگر، شاید در بسیاری از ادارات هم انجمن اسلامی دارند، اول وظیفه این است که این اشخاصی که انجمن اسلامی را تشکیل می‌دهند خودشان راه‌شان همان راه اسلام باشد، عمل‌شان عمل اسلامی باشد، اخلاق‌شان اخلاق اسلامی باشد، خودشان را ساخته باشند و بسازند، اگر ساخته هستند - که ان‌شاءالله موفق بشوند که ساخته‌تر بشوند - و اگر ساخته نیستند، جدیت کنند که خودشان را بسازند؛ یعنی همه چیزشان را تطبیق بدهند با احکام اسلام و ببینش از احکام اسلام، به همه ابعادش هم، تا آن حدودی که برایشان ممکن است پیدا بکنند؛ اسلام برای چه آمده است، چه می‌خواهد بگوید، این چه جور مکتبی است، تمیز بدهند بین مکتب اسلام با سایر مکتب‌هایی که ادعاها را دارند و واقعیت‌ها را ندارند. آن وقت مشغول فعالیت بشوند.»

نیمکت خبر

بیش از ۲ هزار نشر به علمی معتبر شناسایی شد

دقیقانی، سرپرست پایگاه استنادی علوم جهان اسلام گفت: «از آنجا که یکی از مهم‌ترین شاخص‌های علمی کشور، معتبر بودن محل انتشار یافته‌های علمی در مجلات بین‌المللی است، برنامه کیفی سازی نشریات علمی نمایه‌شده در این پایگاه در اولین شورای راهبری ISC در اواخر سال ۱۳۹۳ با اصلاح آیین‌نامه نمایه‌سازی نشریه آغاز شد.» این مسئول در وزارت علوم باتوجه به نتایج به‌دست‌آمده، گفت: «در این کیفی‌سازی، حدود ۷۵۰ نشریه از لیست موجود در پایگاه خارج و آمار سه هزار و ۸۰۰ نشریه موجود به حدود سه هزار و ۵۰۰ نشریه کاهش یافت. دهقانی به ارائه آمار دیگری پرداخت و ادامه داد: «در سال ۱۳۹۸، تعداد هزار و ۹ عنوان نشریه دربردارنده مقالات پژوهشگران کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اسلامی و دارای ضریب تاثیر بین سه تا چهار، شناسایی و اطلاعات کتاب‌شناختی‌شان استخراج شد.» سرپرست پایگاه استنادی علوم جهان اسلام درباره درخواست‌های دریافت‌شده به‌منظور نمایه‌سازی نشریات گفت: «از ابتدای سال ۱۳۹۸ تعداد ۳۴۶ درخواست به‌منظور نمایه‌سازی نشریه از کشورهای مختلف دنیا دریافت شد با مورد بررسی استنادی قرار گرفت؛ از این تعداد با نمایه‌سازی ۳۰۷ نشریه موافقت شد.»

۳۰۰ دانشجوی دکتری به فرصت مطالعاتی اعزام می‌شوند

مجتبی صدیقی روز یکشنبه در گفت‌وگو با ایرنا اظهار داشت: «مهلت فرصت مطالعاتی دانشجویانی که اواخر سال گذشته برای گذراندن دوره مجوز داشتند و به دلیل کرونا نتوانستند روایتی اخذ کنند، تمدید شد و دانشجویان می‌توانند تا پایان شهریور اقدامات لازم را انجام دهند. تعداد این دانشجویان حدود ۳۰۰ نفر است و درمورد مابقی ظرفیت‌ها هماهنگی‌های لازم با بخش‌های اجرایی در حال انجام است.» وی ادامه داد: «طبیعتا به دلیل بحران کرونا ظرفیت‌های جدید برای نیمه دوم سال اعزام می‌شوند در نیمه اول سال ۹۹ تنها دانشجویانی که از سال قبل باقی مانده‌اند و روایتی آنها تایید شده است، اعزام می‌شوند.» رئیس سازمان امور دانشجویان تصریح کرد: «باتوجه به شرایط پیش‌آمده و اینکه نیمه اول سال ظرفیت‌های جدید استفاده نشد و دانشجوی جدید نیز اعزام نشده است و همچنین دانشجویان نتوانستند اقدامات لازم را انجام دهند و عملا ماه نخست سال دانشجویی اعزام نمی‌شود، در مجموع تعداد ظرفیت‌ها نسبت به سال گذشته کم می‌شود.»

آغاز ثبت‌نام و انتخاب رشته دوره‌های کاردانی نظام جدید

فاطمه زرین‌آمیزی، سخنگوی سازمان سنجش آموزش کشور در گفت‌وگو با خبرگزاری دانشجویان درباره آغاز ثبت‌نام آزمون دوره‌های کاردانی به کارشناسی بیان کرد: «متقاضیان ثبت‌نام و شرکت در آزمون دوره‌های کاردانی نظام جدید دانشگاه فنی و حرفه‌ای و موسسات آموزش عالی غیردولتی- غیرانتفاعی سال ۱۳۹۹ می‌توانند از امروز یکشنبه ۱۱ خرداد تا یکشنبه ۱۸ خرداد با مراجعه به سایت سازمان سنجش به نشانی www.sanjesh.org در این دوره‌ها ثبت‌نام کنند.» زرین‌آمیزی با بیان اینکه دفترچه راهنمای ثبت‌نام و انتخاب رشته همزمان با شروع ثبت‌نام از طریق پایگاه اطلاع‌رسانی سازمان سنجش قابل دسترسی است، گفت: «ثبت‌نام منحصرا به صورت اینترنتی انجام می‌شود و داوطلبان متقاضی ثبت‌نام که دارای شرایط عمومی و اختصاصی مندرج در دفترچه راهنمای ثبت‌نام و انتخاب رشته هستند، می‌توانند در آزمون مذکور ثبت‌نام کنند.» به گفته سخنگوی سازمان سنجش، پذیرش در تعدادی از رشته‌های امتحانی مذکور بدون آزمون و براساس سوابق تحصیلی (معدل کل دیپلم) صورت خواهد پذیرفت.

